

บทที่ 3

การวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาท้องถิ่น

3.1 หลักและแนวคิดในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

นโยบายการพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด

จังหวัดร้อยเอ็ดได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ ประกอบด้วย ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการผลิตภาคการเกษตรให้แข่งขันได้ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) แนวทางการพัฒนาการผลิตข้าวหอมมะลิ GAP ด้วยกระบวนการผลิตตามวิธีการเกษตรที่เหมาะสม และเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ที่มีความพร้อม ควบคู่ไปกับการจัดการระบบส่งน้ำและกระจายน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน การใช้เมล็ดพันธุ์ดี และการจัดการองค์การเกษตรที่มีประสิทธิภาพ

2) แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปข้าวหอมมะลิ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปข้าวสาร ทั้งผู้ประกอบการภาคเอกชน และองค์กรเกษตรที่มีศักยภาพในการพัฒนาให้สามารถแข่งขันได้ พัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าข้าวหอมมะลิที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของจังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา โดยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ตลอดจนห่วงโซ่การผลิตที่สามารถสร้างมูลค่าและคุณค่าผลิตภัณฑ์

3) แนวทางการพัฒนาระบบตลาดข้าวหอมมะลิ โดยพัฒนาช่องทางการตลาดตรงสู่ผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ รวมถึงการสร้างตราสินค้าข้าวหอมมะลิร้อยเอ็ด และสร้างคุณค่าจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

2. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิต การท่องเที่ยว และการบริการ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) แนวทางการยกระดับการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP ให้ได้มาตรฐาน และยกระดับการให้บริการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีพุทธ

2) แนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ พระมหาเจดีย์ชัยมงคล บึงเกลือ บึงพลาญชัย บ่อพันขัน โดยการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์ และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคมนาคมและสังคมให้เข้มแข็ง ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) แนวทางการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรให้แก่ประชาชนอย่างเพียงพอ และสร้าง ปรับปรุงการคมนาคมให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการสัญจร

2) แนวทางพัฒนาศักยภาพของคนและสังคม โดยให้การศึกษา การพัฒนาฝีมือแรงงาน และการฝึกทักษะการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ รวมทั้งการเสริมสร้างสังคมให้สงบสุข โดยการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน สร้างมาตรการระวัง ป้องกัน และช่วยเหลือในการรักษาความสงบเรียบร้อย ภัยพิบัติ และปัญหาเสพติด

3) แนวทางพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้

4) แนวทางยกระดับการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ โดยพัฒนาองค์การตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)

นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น

1. ยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

- 1.1 แนวทางก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาถนนทางเท้า ท่อระบายน้ำ ไฟฟ้าสาธารณะ
- 1.2 แนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดินตามพระราชบัญญัติผังเมืองรวม

2. ยุทธศาสตร์ด้านแหล่งน้ำ

- 2.1 แนวทางก่อสร้าง ปรับปรุงแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค น้ำเพื่อการเกษตร

3. ยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจ

- 3.1 แนวทางพัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชน และพัฒนาการตลาดเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์
- 3.2 แนวทางการส่งเสริมการค้าเน้นชีวิตตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมการเกษตร

4. ยุทธศาสตร์ด้านสังคม

- 4.1 แนวทางส่งเสริมให้ประชาชนมีสุขภาพจิตที่ดี มีร่างกายเข้มแข็งปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บ
- 4.2 แนวทางพัฒนาส่งเสริมให้ประชาชนมีสวัสดิการ นันทนาการ ตลอดจนมีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

5. ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม

- 5.1 แนวทางส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 5.2 แนวทางส่งเสริมให้ประชาชนอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี กิจกรรมทางศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

6. ยุทธศาสตร์ด้านการเมือง การบริหาร

- 6.1 แนวทางจัดหาและปรับปรุงเครื่องมือ เครื่องใช้ให้เหมาะสมกับภารกิจ มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 6.2 แนวทางส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล
- 6.3 แนวทางพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่นให้มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงาน

7. ยุทธศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม

7.1 แนวทางสร้างจิตสำนึกและตระหนักในการจัดหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7.2 แนวทางบำบัดกำจัดขยะ น้ำเสียและสิ่งปฏิกูล

3.2 ปัจจัยและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาในอนาคตของท้องถิ่น ด้วยเทคนิค SWOT Analysis

1. จุดแข็ง (Strengths)

- (1) มีพื้นที่เกษตรกรรมคิดเป็นร้อยละ 64 ของพื้นที่ทั้งตำบล ซึ่งเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโดยเฉพาะข้าวหอมมะลิและข้าวเหนียวคุณภาพดีเป็นที่ต้องการของตลาดภายในประเทศ
- (2) มีแรงงานจำนวนมากและราคาถูก
- (3) ประชาชนมีการสืบสานอนุรักษ์ ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามไว้เป็นอย่างดี
- (4) มีภูมิปัญญาท้องถิ่นเช่นการทำบั้งไฟ ที่สามารถสร้างผลงานไปแสดงระดับประเทศได้
- (5) มีแหล่งน้ำธรรมชาติไหลผ่านพื้นที่คือ แม่น้ำชีในอนาคตถ้าหน่วยงานที่มีงบประมาณในการดำเนินการมาพัฒนาแหล่งน้ำอย่างเป็นระบบแล้ว เกษตรกรของตำบลนาเมืองสามารถทำการเกษตรได้ตลอดปี
- (6) มีทรัพยากรธรรมชาติประเภทดินลูกรังเป็นจำนวนมาก
- (7) มีเส้นทางหลักและเส้นทางรองจำนวน 4 สาย ที่เป็นศูนย์กลางการคมนาคมที่สามารถเดินทางไปยังอำเภออื่นหรือท้องถิ่นอื่น ๆ ได้อย่างสะดวก ประกอบกับการพื้นที่อยู่ใกล้อำเภอเสลภูมิ สามารถประสานความร่วมมือกับทุกองค์กร ทุกภาคส่วนได้เป็นอย่างดี
- (8) มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถสูงสามารถนำความรู้มาปรับปรุงในกระบวนการทำงาน ตลอดจนมีอุปกรณ์เครื่องมือ อาคารสถานที่ที่สามารถอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานเพื่อบริการประชาชน
- (9) เทศบาลมีงบประมาณและอิสระในการบริหารงานภายใต้กรอบของกฎหมาย

2. จุดอ่อน (Weaknesses)

- (1) ประชาชนส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ
- (2) แรงงานขาดทักษะได้ค่าจ้างต่ำ และมักจะเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานที่อื่นหลังฤดูกาลทำนา
- (3) ประสบปัญหาภัยธรรมชาติเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะปัญหาภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง

- (4) ประสบปัญหาด้านหารเพาะปลูกพืชในฤดูแล้ง เนื่องจากน้ำไม่เพียงพอและแหล่งน้ำไม่สามารถเก็บน้ำไว้อย่างเต็มที่
- (5) เกษตรกรส่วนมากนิยมใช้ปุ๋ยเคมีและยาปราบศัตรูพืชโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น
- (6) เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสิ่งยั่วยุต่างๆ
- (7) งบประมาณมีจำกัด
- (8) ประชาชนยังไม่คำนึงถึงบทบาทหน้าที่ของตนในการมีส่วนร่วมในชุมชน รวมทั้งความสามานสามัคคีในชุมชน

3. โอกาส (Opportunities)

- (1) นโยบายของรัฐบาลในการเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารเพื่อป้อนสู่ครัวโลก
- (2) นโยบายของรัฐบาลส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ ซึ่งเทศบาลตำบลนาเมืองมีประเพณีที่สำคัญที่ส่งเสริมคืองานประเพณีบุญบั้งไฟ
- (3) นโยบายของรัฐที่พัฒนาด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี และสารสนเทศโดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอินเทอร์เน็ตตำบล
- (4) กระแสความตื่นตัวเรื่องอาหารปลอดภัย การผลิตข้าวอินทรีย์และการรักษาสິงแวดล้อม
- (5) นโยบายสนับสนุนสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
- (6) นโยบายเมืองน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม
- (7) การขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้ยังมีความต้องการแรงงานอีกมาก

4. อุปสรรค (Threats)

- (1) การเมืองระดับประเทศไม่มีเสถียรภาพ ทำให้การจัดสรรงบประมาณไม่เป็นไปตามเป้าหมายและไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างเต็มที่
- (2) เศรษฐกิจโลกตกต่ำ เงินบาทไม่มีเสถียรภาพ
- (3) ต้นทุนในการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้น เช่น น้ำมัน ไฟฟ้า ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง
- (4) เกิดโรคระบาดในคนและสัตว์ เช่น ไข้หวัดนก ไข้หวัดใหญ่ 2009
- (5) ตลาดต่างประเทศมีการแข่งขันสูง (ข้าวนิดอื่นราคาถูกลงกว่า)
- (6) ความผันผวนของราคาผลผลิตทางการเกษตร
- (7) ภาวะโลกร้อน สร้างปัจจัยเสี่ยงด้านภัยธรรมชาติที่มีผลกระทบต่อภาคการเกษตร